

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýľovou, Ph.D. ve věci

žalobce: **F. B.**

zast. obecnou zmocněnkyní Z. B.
oba trvale bytem X

proti

žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 5. 2019, č.j. X.

takto:

- I. Žaloba **s e z a m í t á**.
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í:

I. Vymezení věci

1. Žalobce podal žalobu proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 5. 2019, č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž byly zamítnuty námitky proti rozhodnutí žalované ze dne 16. 1. 2019, č. j. X. (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Tímto rozhodnutím žalovaná zamítla žádost žalobce o invalidní důchod pro nesplnění podmínek § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“).

2. Podkladem prvostupňového rozhodnutí byl posudek o invaliditě ze dne 18. 5. 2018, vypracovaný posudkovým lékařem OSSZ Břeclav, podle něhož byl žalobce od 27. 8. 2001 do 31. 12. 2009 částečně invalidním s poklesem pracovní schopnosti o 40 %. Od 1. 1. 2010 byl žalobce hodnocen jako invalidní v prvním stupni, s poklesem pracovní schopnosti o 45 %. Nárok na výplatu dávky nebyl přiznán pro chybějící stanovenou dobu pojištění.

II. Napadené rozhodnutí

3. Žalovaná v rámci přezkumu prvostupňového rozhodnutí posoudila zdravotní stav žalobce komplexně. Posudkem o invaliditě vypracovaným lékařkou žalované dne 22. 3. 2019 bylo zjištěno, že se u žalobce jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav ve smyslu ustanovení § 26 zákona o důchodovém pojištění. Od 27. 8. 2001 do 31. 12. 2009 byl žalobce částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla schopnost soustavné výdělečné činnosti žalobce o 40 %. Od 1. 1. 2010 je žalobce invalidní podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Jde o invaliditu prvního stupně podle § 39 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění. Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla pracovní schopnost žalobce o 45 %. Datum vzniku invalidity bylo stanoveno na 27. 8. 2001.

4. V době od 27. 8. 2001 do 31. 12. 2009 bylo rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti zdravotní postižení uvedené v kapitole V (duševní poruchy a poruchy chování), položce 3 [poruchy nálady (afektivní poruchy) – manické, bipolární, depresivní] vyhlášky č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, s poklesem schopnosti soustavné výdělečné činnosti o 40 %. V době od 1. 1. 2010 je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti zdravotní postižení uvedené v kapitole V (duševní poruchy a poruchy chování), položce 4c (afektivní poruchy – poruchy nálady, středně těžké postižení) přílohy k vyhlášce ř. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 30 – 45 %. Lékařka ČSSZ stanovila procentní míru poklesu pracovní schopnosti žalobce v hodnotě 45 %, tj. na horní hranici stanoveného procentního rozpětí.

5. Napadené rozhodnutí obsahuje výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu žalobce, z nichž lékařka ČSSZ vycházela (zdravotnická dokumentace ošetřující lékařky žalobce, psychiatrické nálezy, neurologické nálezy atd.). Žalobce k námitkám doložil zdravotnickou a jinou dokumentaci, celkem 58 listů (4 listy v češtině, 54 listů v angličtině – dokumentace za pobytu v Kanadě). Lékařka ČSSZ z žalobcem předložené dokumentace vybrala dokumentaci, která má možný vliv na posouzení zdravotního stavu žalobce před

rokem 2001, k překladu do češtiny (přeloženo 3 listy), žalobce dodatečně doložil zdravotnickou dokumentaci (2 listy) - vyjádření praktické lékařky a psychiatrické vyšetření.

6. Lékařka ČSSZ přezkoumala posudkový závěr lékaře OSSZ ze dne 18. 5. 2018. Uvedla, že tento posudkový závěr vycházel ze zjištění zdravotního stavu a jeho funkčních důsledků, o němž nejsou pochybnosti. Mezi doloženými lékařskými nálezy nejsou rozpory, které by se týkaly skutečností rozhodných pro posudkový závěr. Napadené rozhodnutí obsahuje na stranách 3 – 6 shrnutí závěrů z podkladů o zdravotním stavu žalobce. Bylo zjištěno, že dřívější vznik invalidity před datem 27. 8. 2001 nelze stanovit. Lékařka ČSSZ dospěla k závěru, že jde o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, který omezuje psychické schopnosti a má vliv na pokles pracovní schopnosti. Doložená zdravotnická dokumentace neprokazuje významnou progresi funkčního postižení pro posudkové hodnocení od posledního posudkového hodnocení zdravotního stavu, zdravotní stav je dlouhodobě stabilizovaný při zavedené medikaci, s pokračující dispenzární ambulantní péčí v odborné ambulanci.

7. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce je psychiatrické postižení, jedná se o bipolární afektivní poruchu s poruchou osobnosti lehkého stupně, stabilizovanou při zavedené dlouhodobé léčbě, jedná se o středně těžké funkční postižení, se značně sníženou úrovní sociálního fungování, kdy je výkon některých denních aktivit omezen. Vzhledem k průběhu onemocnění, dosavadní léčbě a rozsahu objektivního nálezu je stav hodnocen dle kapitoly V, položky 4c vyhlášky o posuzování invalidity v horním rozmezí, které je voleno i vzhledem k dosaženému středoškolskému vzdělání a ke skutečnosti, že žalobce dlouhodobě nepracuje. Pokles pracovní schopnosti 45 % odpovídá invaliditě prvního stupně. Stav žalobce umožňuje výkon přiměřeného zaměstnání při dodržování preventivních zdravotních a pracovních opatření. Lékařka ČSSZ tedy potvrdila posudkový závěr lékaře OSSZ ze dne 18. 5. 2018 a potvrdila, že dokladovaný zdravotní stav odpovídá invaliditě prvního stupně.

8. Jelikož byl ke dni vzniku částečné invalidity žalobce mladší než 20 let, potřebná doba pojištění pro vznik nároku na invalidní důchod podle § 44 odst. 3, potažmo § 40 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, činí méně než jeden rok; podle § 40 odst. 2 téhož zákona se podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v kterémkoliv období deseti roků dokončeném po vzniku invalidity; u pojištěnce mladšího 24 let činí přitom potřebná doba pojištění dva roky. Žalobce nezískal v období před vznikem invalidity potřebnou dobu pojištění pro vznik nároku na invalidní důchod a nesplnil ani podmínku potřebné doby pojištění podle § 40 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Žalovaná dále uvedla, že z potvrzení o dobách pojištění získaných žalobcem v Kanadě vyplývá, že žalobce získal v době od 9. 11. 2000 do 2. 12. 2007 dobu pobytu ve smyslu zákona o zabezpečení ve stáří. Podle čl. 11 odst. 3 písm. b) Smlouvy o sociálním zabezpečení mezi ČR a Kanadou (č. 1/2003 Sb. m. s.) lze dobu pojištění získanou podle zákona o zabezpečení ve stáří považovat, pokud není dobou pojištění podle Kanadského důchodového programu, za dobu pojištění podle českých právních předpisů jedině pro nárok na starobní důchod, nikoliv pro nárok na invalidní důchod.

III. Žaloba

9. Žalobce navrhl, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno a věc byla žalované vrácena k dalšímu řízení. Namítl, že posudkový lékař OSSZ Břeclav špatně (neodborně) posoudil jeho zdravotní problémy. Žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí podal námitky na 66 listech, žalovaná však uvádí, že obdržela pouze 58 listů dokumentace. Všechny dokumenty z Kanady měly být přeloženy. Přeloženy byly jen tři listy. Předložené zprávy dokazují vznik, průběh a následky nemoci žalobce. Žalobce by měl být posouzen jako plně invalidní (invalidita III. stupně), s nemocí žalobce se nedá pracovat. Rozhodnutí žalované tedy bylo vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu.

IV. Vyjádření žalované a replika žalobce

10. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě nejprve poukázala na relevantní právní úpravu (§ 26, § 38, § 39 odst. 1 a 2, § 40, vyhláška o posouzení invalidity) a uvedla, že i přesto, že je žalobce od 27. 8. 2001 invalidní, nevznikl mu nárok na přiznání a výplatu invalidního důchodu, neboť žalobce do doby vzniku invalidity nezískal potřebnou dobu pojištění, resp. žádnou další dobu pojištění neprokázal. Žalovaná zopakovala argumentaci a závěry obsažené v napadeném rozhodnutí a dále uvedla, že důvodem uznání invalidity není vlastní vyhodnocení zdravotních obtíží, nýbrž pouze posudková rozvaha vycházející výhradně z objektivně zjištěného zdravotního stavu posudkovými lékaři. V této věci proběhlo posudkové jednání zcela správně a objektivně, napadené rozhodnutí je v souladu se závěry posudků posudkových lékařů a se zákonem.

11. V **replice** ze dne 14. 12. 2019 žalobce požádal o to, aby žalovaná přeložila z angličtiny do češtiny všechny obdržené dokumenty z Kanady, neboť jsou velmi důležité k přiznání požadovaného plného invalidního důchodu z mládí. Zmocněnkyně (matka) žalobce rovněž požádala o náhradu nákladů řízení před soudem, které vyčíslila (a některé doložila). Vyjádřila své obavy o syna, pokud nebude mít podporu od státu.

IV. Řízení před krajským soudem

12. V průběhu řízení krajský soud vyžádal správní spis OSSZ v Břeclavi a také správní spis žalované.

13. Ze **správního spisu** žalované a OSSZ v Břeclavi vyplývají následující skutečnosti.

14. Dne 5. 2. 2018 žalobce podal žádost o přiznání plného invalidního důchodu. Podle posudku OSSZ Břeclav ze dne 18. 5. 2018 dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobce odpovídal od 27. 8. 2001 do 31. 12. 2009 postižení uvedenému v kapitole V., položce 3, písm. b), přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., s poklesem schopnosti soustavné výdělečné činnosti o 40 %. V uvedeném období byl tedy žalobce shledán částečně invalidním podle § 44 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, neboť jeho pracovní schopnost poklesla nejméně o 33 %, nedosahovala však výše 66 %. Od 1. 1. 2010 pak odpovídal podle posudku dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobce zdravotnímu postižení uvedenému v kapitole V., položce 4c, přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. (středně těžké funkční postižení – bipolární afektivní porucha, manický typ), pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 45 %. Od tohoto data byl proto žalobce shledán invalidním podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění (invalidita prvního stupně).

15. V námitkách proti prvostupňovému rozhodnutí ze dne 12. 2. 2019 žalobce uvedl, že s prvostupňovým rozhodnutím nesouhlasí. Má za to, že invalidita vznikla daleko dříve, namítal také nedostatky odůvodnění prvostupňového rozhodnutí a závěr o zařazení do stupně invalidity, neboť často není schopen nenáročných prací. K námitkám žalobce přiložil dokumentaci (63 listů zdravotnické a jiné dokumentace). V námitkovém řízení byly do českého jazyka přeloženy 3 dokumenty zdravotnické dokumentace: Toronto District School Board – October 26, 1998; Psychiatric Services – June 15, 1998; a Psychiatric Services – December 1, 1998. Žalobce v námitkovém řízení dodatečně předložil k dopisu ze dne 26. 2. 2019 zprávu MUDr. X. ze dne 22. 2. 2019 a dále matka žalobce zaslala zprávu MUDr. X. ze dne 13. 3. 2019.

16. Podle posudku lékařky žalované z námitkového řízení ze dne 22. 3. 2019 byla rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu v období od 27. 8. 2001 do 31. 12. 2009, i v období od 1. 1. 2010 kvalifikována shodně jako v posudku lékaře OSSZ, shodně byl stanoven též pokles pracovní schopnosti.

17. Krajský soud dále nechal vypracovat **posudek Posudkové komise MPSV**, pracoviště v Brně (dále též jen „PK MPSV“), která zasedala ve složení předsedkyně komise a dalšího lékaře z oboru psychiatrie, jakož i tajemnice komise. Žalobce nebyl při jednání PK MPSV přítomen (z jednání se omluvil), s posudkovým závěrem ze dne 5. 2. 2020 byl seznámen písemně.

18. V posudku byl shrnut předchozí průběh řízení a závěry prvostupňového rozhodnutí a napadeného rozhodnutí, soupis veškeré podkladové zdravotní dokumentace, dále byla uvedena anamnéza žalobce, včetně pracovní (od 4. 12. 2007 v evidenci Úřadu práce Břeclav jako uchazeč o zaměstnání, posuzován jako nepracující), proveden diagnostický souhrn (bipolární afektivní porucha, subjektivní potíže uváděny od srpna 2001, první kontakt s psychiatrií dne 27. 8. 2001 pro akutní psychotickou poruchu se schizoidními příznaky, při pravidelné medikaci stabilizovaný stav, hypothyroidní, hyperurikémie, bolestivý syndrom přední stěny hrudní, neurologické vyšetření v mezích normy, stav po úrazu hlavy v roce 1998, chronický kuřák cigaret, anamnestický abusus alkoholu s agresivitou na matku. V posudku byly dále vypsány na s. 5 – 7 posudkově závažné skutečnosti ze zdravotní dokumentace a na s. 8 popsáno posudkové hodnocení: příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu jsou psychické potíže – afektivní bipolární porucha bez psychotické symptomatologie s projevy sociálního selhávání, kognitivní deteriorací a poruchou krátkodobé paměti, jedná se o středně těžké funkční postižení se sníženou úrovní sociálního fungování, kdy výkon některých aktivit je omezen.

19. Stav žalobce byl vzhledem k průběhu onemocnění hodnocen dle kapitoly V. položky 4c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., v horním rozmezí poklesu pracovní schopnosti (30-40%), pokles pracovní schopnosti činí 45 %, dle právní úpravy platné do 31. 12. 2009 se jednalo o kapitolu V položku 3b přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., při rozmezí poklesu pracovní schopnosti 20-40% volena také horní hranice, tj. 40 %. U žalobce se nejedná o těžké nebo zvláště těžké postižení, které by vedlo k nutnosti ústavní péče, není dokladováno těžké postižení osobnosti. Vznik invalidity PK MPSV stanovila od 27. 8. 2001 (psychiatrické vyšetření MUDr. X.). Zdravotní stav je stabilizovaný při dodržování léčebných a režimových opatření, umožňuje výkon přiměřeného zaměstnání, není vhodná práce psychicky náročná, stresující, v přesčasech a nočních směnách.

20. Žalobce ve vyjádření k posudku vznesl výhradu ve vztahu k poklesu pracovní schopnosti, pokud nikdy nepracoval (pokud při studiu občas někde vypomáhal v obchodě, stávalo se, že musel přijít domů, neboť mu „přestal fungovat mozek“), požádal tedy o vysvětlení. Žalobce by chtěl pracovat, ale nemůže, jeho nemoc se nedá hodnotit procenty. Dále žalobce namítal, že dne 27. 8. 2001 mu nikdo žádnou invaliditu neurčil a v tento den nežádal o invalidní důchod (v tento den byl ve velmi vážném stavu na vyšetření u psychiatricky MUDr. X.). Trvá na tom, že listy z Kanady, které nebyly přeloženy, jsou pro posouzení zdravotního stavu taktéž důležité, ukazují celý vývoj jeho nemoci (dosud je zřejmě nikdo nestudoval). Ke zmínce v posudku, že žalobce nebyl na území Kanady nikdy pojištěn, žalobce uvedl, že v letech 2006 – 2007 pobíral v Kanadě plný invalidní důchod, vždy měl i připojištění u zaměstnavatele své matky. Zdravotní stav žalobce je ustálený jen pro život, neboť bere léky, hodně odpočívá a spí, spoustu věcí za žalobce dělá jeho matka nebo babička. Žalobce rovněž uvedl, že částečný důchod měl v ČR přiznaný již v roce 2008, ale nikdy mu nebyl vyplácen. Nesouhlasil též s pracovní rekomandací, psychiatr v Torontě by nikdy nedoporučil manuální práci s jednoduchou tematikou; mozek žalobce funguje pouze krátkodobě).

21. V reakci na námitky žalobce soud vyžádal doplňující posudek PK MPSV. Ten byl vyhotoven dne 13. 5. 2020. V posudku byl vysvětlen pojem „pracovní schopnost“ (vztahuje se nejen k výdělečné činnosti, ale i ke studiu na střední či vysoké škole), dále bylo vysvětleno, že termín „fungování mozku“ současná medicína nezná, bylo vycházeno z lékařských nálezů. Datum vzniku invalidity ke dni 27. 8. 2001 bylo shledáno v souladu se všemi předchozími posudky. Z posudkového hlediska je nevýznamná zmínka v posudku týkající se pojištění žalobce na území Kanady. V roce 1998 žalobce nesplňoval kritéria pro psychotickou nebo vážnou depresivní poruchu. Na základě žádosti mu byla v roce 2008 přiznána OSSZ Břeclav částečná invalidita (se vznikem invalidity 22. 1. 2008), platnost posudku byla do 28. 2. 2009. Žalobce se proti tomuto rozhodnutí neodvolal, invalidní důchod mu nebyl vyplácen pro nesplnění doby pojištění, což koreluje s posudkem PK MPSV. Ten datum vzniku invalidity vzhledem k doloženým nálezům posunuje více do minulosti. Doplňující posudek odkázal na závěry posudku, neboť nebyly shledány důvody pro změnu již přijatého posudkového závěru.

22. Ve vyjádření k doplňujícímu posudku žalobce zaslal zprávu ošetřující psychiatricky žalobce MUDr. X. ze dne 23. 6. 2020, kde je termín „fungování mozku“ uveden a navrhl projednání této zprávy u jednání. Zopakoval, že dne 27. 8. 2001 mu nebyl přiznán invalidní důchod, v tento den o invalidní důchod nežádal, trval na relevanci všech dokladů z Kanady a s odkazem na psychiatra MUDr. X., jehož je žalobce pacientem od roku 2002 uvedl, že mozek žalobce nemusí další kolaps znovu vydržet. Nepovažuje za správné, že zdravotní stav nelze posuzovat do budoucna. V roce 1998 nemohl vykazovat pozoruhodnou psychickou odolnost, v říjnu 1998 napsal žalobce dopis na rozloučenou. Střední školu sice dokončil, ale není schopen pracovat. Posudkový lékař OSSZ ignoroval vyšetření žalobce u psycholožky.

23. Krajský soud ve věci nařídil **ústní jednání**, které se uskutečnilo dne 15. 9. 2021 za přítomnosti zástupkyně žalované a zástupkyně žalobce, v omluvené nepřítomnosti žalobce. Krajský soud při jednání nejprve vyslechl procesní přednesy (žalované) a konstatoval obsah soudního a správního spisu. Následně provedl důkaz posudkem PK

MPSV ze dne 5. 2. 2020 a jeho doplněním ze dne 13. 5. 2020. Po vyslechnutí účastníků k posudku a jeho doplnění vypořádal soud další důkazní návrhy žalobce - dokumenty předložené žalobcem byly součástí správního spisu, z něhož je soud povinen vycházet. Jelikož účastníci nevznесли další návrhy na dokazování, soud dokazování ukončil a po vyslechnutí konečných návrhů ve věci přerušil jednání za účelem vyhlášení rozsudku.

VI. Posouzení věci krajským soudem

24. Žaloba není důvodná.

25. Těžištěm žaloby je nesouhlas s tím, jak byl ve správním řízení posouzen zdravotní stav žalobce, jakož i nesouhlas se závěrem, který se od tohoto posouzení odvíjel, tj. stanovení odpovídajícího stupně invalidity. Právní úprava posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod je obsažena v ustanovení § 39 zákona o důchodovém pojištění, které ve znění platném a účinném po 31. 12. 2009 upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně. Při určování poklesu pracovní schopnosti se mj. bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o tzv. stabilizovaný zdravotní stav a zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován. Podle ustanovení § 39 odst. 6 zákona o důchodovém pojištění platí, že za stabilizovaný zdravotní stav [odstavec 4 písm. b)] se považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení.

26. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle právní úpravy platné a účinné po 31. 12. 2009 platí, že zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění a pro účely odvolacího řízení správního (tzn. námitkového řízení) posuzuje ministerstvo práce a sociálních věcí, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku okresní správy sociálního zabezpečení; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti.

27. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, čj. 6 Ads 11/2013-20). Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní

důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí v dvouinstančním řízení, jsou zejména na její rozhodnutí v námitkovém řízení kladeny nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, čj. 6 Ads 99/2011-43).

28. Náležitosti posudku upravuje s účinností od 1. 1. 2010 v ustanovení § 7 vyhláška č. 359/2009 Sb. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž účel posouzení a datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, stanovení míry poklesu pracovní schopnosti, stupně invalidity, dne vzniku invalidity, dne změny stupně invalidity nebo dne zániku invalidity, schopnosti využití zachované pracovní schopnosti podle § 5 u pojištěnce, jehož míra poklesu pracovní schopnosti činí nejméně 35 % a nejvíce 69 %, a zda je pojištěnec v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. Obligatorní náležitostí posudku je rovněž odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti. Jde-li přitom alespoň o invaliditu I. či II. stupně (tedy pokles pracovní schopnosti v rozmezí nejméně o 35%, avšak nejvíce o 69 %), musí posudek obsahovat rovněž tzv. pracovní rekomandaci, tedy doporučení stran vhodného druhu práce, kterou je pojištěnec schopen při svém zdravotním postižení vykonávat (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, č.j. 4 Ads 19/2012-18).

29. Krajský soud vyhodnotil zjištěný skutkový stav ve světle uplatněných žalobních námitek. Za tímto účelem byl v soudním řízení vypracován posudek PK MPSV ze dne 5. 2. 2020 a rovněž jeho doplnění ze dne 13. 5. 2020, kterými byl proveden důkaz při ústním jednání soudu ve věci dne 15. 9. 2021. Krajský soud hodnotí tento posudek po formální stránce jako zcela souladný s požadavky vyhlášky č. 359/2009 Sb., neboť byl vypracován komisí zasedající v řádném složení (členem byl odborný psychiatr). PK MPSV se vyjádřila ke všem relevantním lékařským zprávám.

30. Žalobce namítal, že nebyla přeložena veškerá dokumentace z Kanady, kterou předložil v průběhu správního řízení. Tento postup byl ve správním řízení odůvodněn tím, že z hlediska námitek je relevantní zdravotnická dokumentace vztahující se k období před datem vzniku invalidity. Soud hodnotí tento postup jako zcela legitimní, neboť v námitkovém řízení stěžovatel poukazoval na to, že jeho invalidita vznikla dříve (nutno ovšem podotknout, že v žádosti sám uváděl datum 27. 8. 2001 jako datum vzniku invalidity, v čemž mu bylo vyhověno), proto byla pozornost zaměřena právě na vybranou zdravotnickou dokumentaci. Ostatní předložené dokumenty z období pobytu žalobce v Kanadě nebyly z hlediska posouzení zdravotního stavu žalobce z období před 27. 8. 2001 podstatné, tyto dokumenty rovněž nedokládají ani další podstatné skutečnosti z hlediska tohoto řízení. Pokud žalobce poukazoval na nesoulad počtu stran jím předložené dokumentace, soud konstatuje, že předložené dokumenty nebyly číslovány (soud napočítal 63 listů příloh, což je počet odlišný od počtu listů uváděném žalobcem i žalovanou v napadeném rozhodnutí); součástí dokumentace je např. hodnocení studenta učitelem,

jeho dosažené známkové hodnocení, dohoda o úlevách pro žalobce při studiu s ohledem na jeho znevýhodnění, potvrzení schůzky na Toronto District School Board a související korespondence (zpráva z vyšetření byla přeložena), zpráva (zřejmě učitele) o incidentu týkajícího se žalobce z 2. 10. 2001, přípis prof. Westreicha ze dne 19. 10. 2007 z Univerzity v Torontu, který sděluje žalobcovu diagnózu (tento přípis byl přeložen), dokumentace dokládající účast žalobce v programu Fresh Start, dále podporu z programu Ontario Disability Support Program, přiložena je též kopie dopisu na rozloučenou z roku 1998 (final will), dále zpráva ze Sunnybrook hospital ze dne 11. října 2001, vypracovaná prof. Nealem Westreichem (žalobci diagnostikoval bipolární afektivní poruchu), a další dvě zprávy od téhož lékaře (z prosince 2002 a února 2003) – ty nebyly přeloženy, nicméně nedokládají tvrzení, tj. invaliditu žalobce před rokem 2001. Soud proto neshledal důvod k tomu, aby bylo doplněno dokazování těmito dokumenty, které nadto byly součástí správního spisu, z jehož obsahu je soud povinen vycházet.

31. Krajský soud má skutkový stav má za řádně a dostatečně zjištěný. Předmětný posudek PK MPSV soud považuje za úplný ve vztahu k podkladům i k hodnocení jednotlivých zdravotních postižení žalobce z hlediska jejich vlivu na jeho pracovní schopnost. Z hlediska přesvědčivosti závěrů tohoto posudku je třeba v první řadě zdůraznit, že tyto závěry se v zásadě shodují co do určení míry poklesu pracovní schopnosti i mechanismu jejího určení s postupem OSSZ Břeclav a posudku lékařky žalované. Všechny tyto posudky bazírují na kvalifikaci rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce podle kapitoly V. položky 4c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., včetně hodnocení míry poklesu pracovní schopnosti na horní hranici položky (45%, dle právní úpravy platné do 31. 12. 2009 se jednalo o kapitolu V. položku 3b přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., s mírou poklesu 40 %).

32. Vzhledem k účelu tohoto řízení (přezkumu sporné otázky stupně invalidity) všechny posudky hovoří jasnou řečí. Shodně konstatují, že žalobce naplňuje podmínky prvního stupně invalidity. Posudek PK MPSV krajský soud vyhodnotil jako stěžejní důkaz v otázce stupně invalidity žalobce. Posudkové hodnocení srozumitelně a relativně podrobně líčí veškeré zdravotní problémy žalobce. Samotné posudkové hodnocení je opřeno volbu adekvátní položky kapitoly V. položky 4c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., resp. kapitoly V. položky 3b přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb. Z uvedených důvodů krajský soud neprováděl další dokazování, neboť má za to, že by nemohlo k otázce stupně invalidity žalobce vnést více světla.

33. Soud podotýká, že na výhrady žalobce proti posudkovému hodnocení PK MPSV bylo dostatečně reagováno v doplňujícím posudku. Soud neshledal, že by posudkové hodnocení nepřipustně vybočilo ze způsobu posouzení poklesu pracovní schopnosti žalobce, jak jej vymezuje právní úprava (§ 2 - 4 vyhlášky o posuzování invalidity). Datum vzniku invalidity se váže k psychiatrickému vyšetření žalobce ze dne 27. 8. 2001, před tímto datem nebyly doloženy takové podklady (lékařské zprávy), které by mohly opodstatnit přiznání invalidity žalobci před tímto datem. Ke stanovení data (doby) vzniku invalidity zásadně není podstatné, kdy byla žádost o přiznání invalidního důchodu podána. V řízení o žádosti žalobce o přiznání invalidního důchodu v roce 1998 byla zohledněna v té době předložená zdravotní dokumentace, žalobce se proti rozhodnutí o nepřiznání invalidního důchodu nebránil. V nyní posuzovaném řízení pak bylo možné s ohledem na zdravotní dokumentaci žalobce posunout datum vzniku invalidity až ke dni 27. 8. 2001, jak

žalobce ve své žádosti původně požadoval. Stejně jako v předcházejícím řízení, ani v tomto řízení však nebylo prokázáno naplnění podmínky potřebné doby pojištění ve vztahu k přiznanému stupni invalidity.

34. Nutno doplnit, že žádost žalobce byla zamítnuta s ohledem na zjištění, že ve vztahu k přiznání invalidity prvního stupně žalobce nesplnil podmínku potřebné doby pojištění. Přiznání invalidity (I. či II. stupně) totiž samo o sobě neznámá, že žalobce má nárok na invalidní důchod. Podle § 38 zákona o důchodovém pojištění má pojištěnec, jestliže nedosáhl věku 65 let nebo důchodového věku nárok na invalidní důchod tehdy, stal-li se a) invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, nebo b) stal-li se invalidním následkem pracovního úrazu. Potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod je vymezena v § 40 zákona o důchodovém pojištění, žalovaný v napadeném rozhodnutí však v případě žalobce naplnění této podmínky neshledal, což dostatečně odůvodnil. Vzhledem k tomu, že proti tomuto závěru nevzněl žalobce žádnou žalobní argumentaci, soud se touto otázkou podrobněji nezabýval, neboť rámec soudního přezkumu je vymezen žalobními body.

35. Krajský soud tedy uzavírá, že v soudním řízení nebylo prokázáno, že by žalobce byl invalidní ve II., resp. III. stupni invalidity k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované, závěr o invaliditě žalobce v I. stupně tedy nezbyvá než potvrdit. Žalobce zároveň nesplnil podmínku požadované doby pojištění, a proto bylo na místě žalobu zamítnout, jak je uvedeno ve výroku I tohoto rozsudku.

VII. Závěr a náhrada nákladů řízení

36. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud shledal žalobu jako nedůvodnou, a proto ji zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.

37. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s.ř.s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec jeho obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení mu tudíž přiznána nebyla (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014 – 47).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 15. 9. 2021

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje: B. Z.